

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.4. Exemplis Iosiaë Moysi[ue] confirmatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

puulum dissimulare, & aliquibus Dei hostibus largiri libertatem.

Ilico recurrit Dominus ad Prophetam illum, cuius eum manibus vixerat, atque illi. Vade, dicit Sauli, quod stultè nimis cogitauit, & quo medio regnum sibi suæque familie studuit seruate perpetuum, eo ipso perdidit, quia illa de causa hoc illi auferam, daboque alteri ipso meliori. *Scidit Dominus regnum tuum à te huic, & tradidit illi ad proximo tuo meliori te.* Sicque factum est, vt à Saule regnum transferretur in Dauid eiusque familiam.

1. Reg. 15. 28.

3. Reg. 11. 11.

XI. Nec non Salomonis exemplum.

3. Reg. 11. 11.

XII. Eadem de causa rejicitur Hierobam.

Dan. 5. 1. XIII.

Balthasar ob id delictum regno priuatur & vitâ.

Regnabat in pace opulenta Salomon, & ad regni conservationem, in varijs dissimulat conuictis etque idololatrijs. Apparet illi Deus, & ait. Ob hoc ipsum pax regni tui lætissima turbabitur, quia tu tuæ negligentia ac scordia prænam Adad Idumæus arma sumet, quibus regnum tuum non mi. imè perturbabit; nec vana prædictio Regni tradit. It aëlis Hieroboam, hic verò vt illud domui suæ perpetuum amitteret, permittit statuitque vitulos idololatriæ. Confessum monetur à Deo propheta, dicat Hieroboam, quod illo ipso quo regni sui studuit stabilitati, ipsum perdidit, quodque sic cuncta disponet, vt inausulto nimis ac lamentabili successu domus eius sit eruda.

T adit sit Deus mundi monarchiam, quæ tunc apud Chaldæos, residebat, Regi Balthasar, & hoc primum de eo nobis enarrat Spiritus S. quod regni suscepit habenas, profanos, idololatrias, lasciuosque demulcens, illos regali, ac permagnifico recreans conuiuio, *Balthasar rex fecit grande conuiuium.* Sibi persuadebat oportunitatem hoc status sui stabilitati medium, vt turbæ liberæ ac dissolutæ, sibi voluntates animosque conciliaret, cuius actiones, & inordinata viuendi licentia in Dei tendebat offensam atque Reipublicæ non leue detrimentum. Hinc ne, quant Dominus, regni incipis gubernacula? Non tibi hic comment thronus, nec ea te mente in illum exalant. Statim igitur agit de illo exiliando, priuandoque regno, & eo animo manum illam emittit omnibus notissimam, quæ eum omnes hilaris compotarent, ventri indulgerent, rexque conuiujs gratanter exciperet, in parte sententiam illam exarant, quam contra eum, eiusque proditiones Deus tulerat iustissimam. Turbatur, alteratur, color deseruet naturalis, ob spectaculum a deo nouum, & æpitque, quod hoc sit, intelligere. Habebat Deus ad manum Daniele Prophetam vt ex Dei nomine illi sententiam exponat, & eotam Rege constitutus, sic ait. O Rex hoc velim intelligas,

Dominum esse, qui regna dat, quomodo, & quibus sibi placet, illoque in illis conseruat, qui honoris sui sunt studiosi, & ab illis auferit, qui eum aspernantur. Dedit sua benignitate Dominus regi gloriam ac potestatem patri tuo Nabuchodonosor eamque tantam, vt mundum sibi subiectum esse crederet vniuersum. Ingratus fuit, solio deiecit illum regio. *Deposum est de solio regis sui, & gloria eius ablata.* Regni tibi concessit potestatem: Si grauius ille deliquit, at tu multo grauius consentiens fieri: ipseque committet s in Dei nominis i. iuriam, & non auditas sacrilegus iniquitates. Scito, manu hac delictum illud esse, innumum a i. mo conceptum esse, tibi regnum auferet, & inter Perlas Medosque diuidet.

Dan. 5. 20.

Similibus scatur diuina scriptura successibus, quibus incessanter eruditur, quod Rex, siue Princeps, siue Iudex qui sedem statumque suum stabilite proponit, hoc primum oportet vt agat ad introitum suum, inimicum scilicet se demouitret inuicorum Dei, flagellum arripit, iniurias eliminat hoc etenim regnum redit pacificum, & inconcussum. An putas o Iudex, quod in alienis e. omnibus dissimulans sceleribus, ne tibi sit molestus, medium sit tuæ firmandæ sedis aperturum? Tandem ob rationem illam adimit sibi Deus quia sicut elegit te, vt Reipublicæ disponas negotia, in ordine ad sui nominis obsequium, teque non exiguo præmio remuneratur, si tale quid feceris, ita quoque te si in hoc deliqueris atrocius, & iniquique castigabit.

S. 4. Exempla Iosia Moysique confirmatur.

Hinc exorta sunt encomia quibus Spiritus S. exaltat piissimum Regem Iosiam verbis adeo præclaris, vt illis parentis videlicet *Ecc. 44. 1. Iosia Iosia in compositionem odoris, facta opus pigmentarij. In omni ore quasi meli indulcorabatur eius memoria, & vt musica in conuiuio vini.* I. Iosia rex (inquit) velut pastillus ex diuersis aromaticis speciebus compositus, vnde accensa eiusdem memoria, suauem adeo odorem spirauit, vt corda recrearet n. ulceretque cunctorum. Vide cui comparat illum obiculus, aromatico fumiganti, huius symbolo sponse suæ vult extollere dignitate, quâdo de illa sic ait: *Sicut virgula sumi ex aromaticis.* Est (ait) in lingua eius, qui de illo loquitur, Iosias.

Can. 3. 9.

fanus mellis, vel calamus aromaticus, est a eo delectabilis gratiaque eius memoria, ac musica in hilaritate conuivio. Domine quid egit Rex ille, quo tantis illum essetis praconijs. *Tulit abominabiles impietatis, & gubernauit ad Dominum cor ipsius, & in diebus peccatorum corroborauit pietatem.* Hæc eius prima fuit cogitatio, cum regni sui cepit gubernacula, qua cunctas ablu- li-prophanas immundaque abominabiles, quæ contra Deum committebantur. Quam primum in throno sedit regis: *Gubernauit ad Dominum cor ipsius.* q. d. Agnosco Domine, quæ de manu tua susceperim regnum, & esse Regem, nihil sit aliud quam esse ministrum tuum, & sicut fidelis seruus, oculos suos semper dirigit, in id, quod Dominus ipsius uult & ordinat, eam quoque esse me conuenit. Inuenit templum Dei profanis gentium superstitionibus pollutum quæ in illo ita firmata erant, ut in eo cubacula essent erecta cunctaque uisus populum idolis cum suis altari- bus fedè comminatum, non solum in Hierusalem, & circumquaque, sed etiam ubique

ad terram Ephraim & Manasse.

II. Ingressus igitur hoc paupum omnium apert, contra hæc omnia flagellum arripit, omnia sac- erilega templo extirpat, mensas & adificas e- uertit, solo prostrat huc & illuc idolorum alta- ria. Ne putaueris (monet Spiritus S. facinus hoc fuisse vel paruum, uel minus difficultatis: quæ rem habuit cum uisus totius mundi principalio- ribus ac potentioribus, qui illius erant uelut Do- mini, & optimates. Hoc significat. *In diebus peccatorum.* Phrasit est scriptura diem dicere ali- cuius, in quo ipse potestate sua, dominioque præ- ualeat. Sacrilega, Deique hostes cuncta sibi lib- iccerant: his non obstantibus non ueretur Rex piissimus illos præceteris impetere, Zelo adco- feruenti, animoque constanti, ut omnes ex tem- plo eliminari, omnesque, eorumque destruens idolatrias. Hoc facinus fuit egrægiū, quod regno suo principium dedit operibus eminentio- ribus, quibus illud & sibi suæque familia stabili- uit quam fortissimè. Ac per hoc etiam incipit Christus Dominus noster, cuius regnum perpetuum esse debet ac æternum, de quo dixit An- gelus Danieli. *Regnum quod in æternum non disti- pabitur, & regnum eius alteri populo non tradi- tur.* Et Archangelus celorum reginæ: *Dabit illi Dominus Deus secundum Dauid, &c. regnabit in domo Iacob in æternum, &c. & Regni eius non erit finis.* Si Deus à populo suo regni gloriam, cui illam tradiderat, abstulerit, hæc ea fuit ratio, quia regnumis sui primordia non consecra-

runt solitudini, seruidoque zelo diuini honoris, oppugnantes ac punientes eius profanatores. Ne- timens, domina, quod regi huic regnum sit aufertendum, ut alteri detur, quandoquidem om- nis eius cura & studium futurum sit honoris ac gloriæ illius, à quo illud accepit, cuius honoris zelum aggressus, castigat statim a principio eius- dem profanatores.

Hinc Christi regnum exoritur, dum ipse pu- nit peccatores, & de templo mercatores eiecit, ac negotiatores, suis in eo dissentis negotijs ac mercatibus, illud ab execrationibus mundat, & à peccatis contra Deum in domo sua commisis purificat, deiecit mensas, exturbat emptores ven- ditor, sicut colubarum ac onium, quas in tem- plum uendendas adduxerant in eoque nec u- num de toto numero reliquit peccatorum, qui illud polluebant, ostenditque templum esse Pa- tris sui æterni domum, cuius honorem contra profanatores propugnat, cuius pietatem, reue- rentiam cultumque corroborat, cum illos doceat illa, quæ in templo a terro Patri suo essent præ- standæ, ac obseruanda. *In diebus peccatorum cor- roborauit pietatem.* Illis strenuè se opposuit, quos nullus arguere præsumebat: eo quod essent Pra- sides, iudicesque populi, eorum principales, qui sub pallio Religionis suam celabant auari- tiam, & contractus ac negotia, quæ in templo agebant, conabantur honestare. Illis se opponit a iustitiam, illos acriter reprehendit, temploque eliminat flagelli uerbere profanatores.

Hæc omnia, quæ Christi s. acturus erat, præ- dixerat olim Dominus per Sophoniam. Prophe- tam uerbis supra modum apertis, iuxta D. Hie- ronymi expositionem. *Ue prænociatrix & redemp- ta ciuitas, columba non audiret uocem, & non sus- cepit disciplinam, in Domino non est confisa, ad Deum non appropinquauit, Principes eius in medio eius, quasi leues rugientes, iudices eius lupi ues- pere non relinquebam in lucem.* Omnia uerba hæc (teste D. Hieron.) sunt contra Hierusalem. Væ tibi ciuitas, quæ quodam tempore fuit ut co- lumba, fellis omnis, malæ & abominationis experta: Nunc autem plena sceleribus, ac perpetuæ subiecta seruituti, & iterum ex illa per Do- minum absoluta. Væ tibi ciuitas prænociatrix. Græcus textus, pro uerbo *prænociatrix* s. pponit, *Deum amaram faciens.* q. d. Ciuitas quæ pecca- tis tuis in Deum commisit, qui ipsa est inuinitas ac daleedo, ipsum Deum amaram feruenterque reddidisti, & piissimum ac elementissimum ef- fecisti uindictam, & rigorosum: ita ut peccatis tuis facias, ut uelut coactus per uim Deus, qui

M 3. mile

III. Hoc factu sibi regnum stabiliuit. *Dan. 2. 44. Luc. 1. 32. Ita quod Christus*

VI. Pecca- ta Hie- rusal. expo- nitur.

misere, debuerat, tuas adeo superbas castiget
abominaciones, Dei precepta iustaque parvipen-
disti, diuinas eius audire voces contempnisti, vi-
tiorum tuorum correptiones nec admisti, nec
emendasti, nullum tibi, quas in laboribus misit
admonitiones, fructum attulerunt, aduersitati-
bus te grauitet affixit, nec ad earum leuamen
spem tuam in Deo statuisti, nec passum quidem
pedis in via, quam te docebat, protulisti, do-
cebat inquam, illis vocibus, quibus te incessanter
erudiebat. Insuper dicente tibi eodem Domino:

per vatem Hieremiam, Ego Dominus appropin-
quans, & non de longe, ipsa appropinquare noluit,
dum enim Dominus appropinquaret, procul au-
fugebas, & illum apud te tenere contempnisti.
Statim describit Principes eius, iudices, prophe-
tas & sacerdotes. De Principibus eius sic ait:
quod sicut leones semper ad pradam sunt parati,
& sanguinis effusionem, illi quoque eodem ani-
mo, vt suam expleant auaritiam, & suorum sub-
ditorum impendio, crudelitatem. De Iudicibus
eius, quod raptos essent, & primæ notæ latio-
nes, qui eo modo facultates inuadebant alienas,
vt alijs minimè locum concederent, qui cum
eadem essent conditione peueri, manum ad ali-
quid eorū possent mittere, quod ipsi reliquissent.
De sacerdotibus tale fert iudicium, quod in ipso
sanctuarij loco, ipsa committerent maximè hor-
renda sacrilegia, & contra iustitiam legis decre-
tum, sua vellent offerre sacrificia: Vt etiam quia
erant ex alienis raptas facultates, iustitiæ repu-
gnabat, illa adducere, etiam vt eadem Deo con-
secrarent. Super hæc ciuitatem adeo sacrilegam,
perditam ac nefariam, prædicit se statim mane
uenturum, vt tribunal erigat, residat eiusque se-
uerus iudex scelera iudicet, & puniat iniustitias.

Mane, mane iudicium factum habet in lucem. q. d.
quod patenter ac manifestè eorum sit iudicatu-
rus iniquitates & abominaciones, illasque publi-
cè condemnaturus. *Mane, Mane* id est valde di-
luculo: quia statim à suæ prædicationis exordio,
quando doctrinæ suæ lucem cepit manifestare,
quando solis instar per mundum lucis suæ radios
emittere disponebat, tunc temporis, cepit exer-
cere iustitiam, & iniustias sceleraque vindicare,
quæ illi in templi ad Patris sui æterni dedecus
nominatimque eius patrabat ignominiam.

Gen. 19 Locum videret spectare Genesios. Peccata
Sodomorum clamabant in caelum, Deumque
grauius irritabant, quæ in illis fiebant diuinæ
maiestati debite reuerentiæ contraria. Hoc in
statu descendit Dominus super illos, & in medio
residens eorum, oculos circumquaque reflexit,

vt proprijs oculis omnium videret iniquitates,
sicut te ipsa illas conspexit, omniumque ac sin-
gulorum gaunitatem considerauit, & statim ma-
ne, mane, ad primos solis radios, flammarum
cepit radios ac sulphuris demittere super om-
nes nefandarum illarum cœnitarum habitatores,
quibus cunctos interfecit, eorumque domus ac
ædificia redegit in cinerem, perpetuo desolanda,
ac desolanda, in seuerum iustitiæ diuinæ monu-
mentum.

Hoc idem spectare licet in filio Dei, descen-
dit in mundum factus est homo, in eorum se sta-
tuit medio, sicut paulo superius præcursor eius
fuerat vaticinatus. *Medius vestrum stetit, quem*
vos nescitis. Ipse Dominus suis oculis scelerata
contuetur, quæ ipsi in templo faciebant offen-
sas in Deum commissas, quæ iam ad summum
pergitte videbantur: tunc mane, mane iudicium
suum dabit in lucem: Summo mane ad primum
suæ prædicationis exortum, ad primam eius lu-
cem, quando lucis suæ doctrinam præparabat ef-
fundere, vt illam mundo communicaret: tunc
templi progreditur punire profanatores, eos illo
ejiciens, ne vno relicto, sua verberum intorsio-
menas solo prosterens, earum pecunias huc
illucque dispergens, foras columbas ovesque,
quas vendendas aduenerant, eliminans. En tibi
qualis templum ingreditur, manibus flagrum
præferens, illos vt canes percussit, tempioque
exturbans sacrilegos.

Quantum noui, David illum inuitus sic allo-
quitur: Domine mi, quam prudenter procedis,
& quam bonum collocas fundamentum ad se-
dis tuæ perpetuam regnique stabilitatem, hoc
illo supplicio: *Iustitia & iudicium præparatio se-*
dis tuæ. Auferem & ego dicere, quod Dominus
hic præclaram impleuerit Malachæ prophetiam.
Absoluit vates secundum caput, voces descri-
bens, quas multi in populo Dei spargebant, vi-
dentes illis omnia prospera fortuna succedere,
qui plebis erant nequiores, illis vniuersum, qui
in templo maiori vigeant auctoritate, erant-
que eius ministri, in quo eorum oculis Domini
suas patrabant nefandas iniquitates: quibus sic
annotatis, dicebant: Fieri posse nemo credit, bonorum
quin illis assatum adeo benedicens Deus, osten-
dat, hæc eorum sibi placere peccata, quod si se-
cus sit, vbi eius iustitia? qua ratione tanta pati-
tur, quo iure dissimulat? *Dicitis, omnis qui facit*
malum, bonus est in conspectu Domini, & iustus ei
placent, aut certe vbi est Deus iudicij? Capite ter-
tium verbis orditur Dei, quibus illis integrè sa-
tisfacit. Ne tibi persuaseris, gratas esse mihi il-
lorum

Sodo-
mā lu-
strat &
perdit.
Ioan. 1.
26.
IX.
Chri-
stus &
plum
ingre-
ditur &
punit
sacrile-
gos.
11
Pf. 88. 15.
X.
Malach.
2. 17.

Malach. 3. 2. forum abominaciones aut dormitare me aut con-
nuere, Amen Amen dico vobis. Statim veniet
ad templum sanctum suum Dominator, quem vos
queritis, & Angelus testamenti, quem vos vultis.
Adverbium illud, statim, in Hebræo significat
subito. Diligenter attendite, subito vobis appa-
rebit, vos incuties apprehendens, Ecce venit, dis-
cit Dominus exercituum. Et scitote, quod ad pri-
mum introitum quem eo tempore faciet, quo
se mundo manifestabit, adeo terribilis appa-
rebit, vt non leuem omnibus sit illaturus formidinem:
ostendet enim se incensum instar ignis, ardentio-
ri zelo commotum. Quando reiecta omni cura
suis securi vacante voluptatibus, illis subito appa-
rebit, eas aggredietur de templo, suisque exher-
pare sacerdotibus, hos purificans. Ipse quasi ignis
constans est. Purgabit filios Leui. Non capio: dif-
fice hoc igitur in eo, quod agit in initio prædica-
tionis sue: actum attende, quo, ingressus in tem-
plum corpe se mundo manifestare, quod velut
ignis, honoris patrem zelo feruidus, conetur
sacerdotibus Leuitas, eiusque ministros purifica-
re, sacrilegam eorum ac mercatorum castigans
auaritiam, quibuscumq; foedera sociant, suis lu-
eris & commodis inhiantes.

XI. Christus
zelo feru-
dus Sacer-
dotes à
vitijs pu-
nificat.

XII. Tale est
officium
superioru.

Si congruum sit illud principium, tale simili-
ter & tuum esse deberet. Princeps, Gubernator,
Dux, Prælat, tuumque hoc infestum exerci-
tium nullas admittete in Republica profanitates,
aut quidquam honori diuino iniuriam, & ea in-
tentione præcipuos impugnare, qui sub titulo sue
potestatis ac conditionis, mille foedantur luxurijs,
puellæ castitatem, viduæ honestatem, coniuga-
tæ fidelitatem euertentes, qui lusus sectantur,
ludolique conseruant aleatorios. O quam firmiter
stabiliretur Republice status ac pax, tuaque iu-
bi filijsque tuis sedes seruetur & auctoritas. Et
si flagellum arripere non audeas tales puniurus,
tu ipse à sede exurge, priusquam illa te Deus
exurbet: iam enim te præmonuit, dicens: Noli

Eccli. 7. 6. querere fieri iudex, nisi valeas virtute irrumpero
iniquitates.

Ore suo calamoque Spiritus S. virosim illo-
rum ac amicorum suorum aggreditur encomium
patrum illorum antiquorum, quos vocat viros glo-
riosos. Laudemus viros gloriosos. Indubium enim
est, quin nullus animo magis syncero, quam ip-
se, sibi proponat, amicos suos honorare, eorum
extollere præcellentias, decantare virtutes qui
verè se eartù reddit prægonem vocalissimum: il-
las enim modò publicat verbis, nunc canticis
celebrat cælestibus, huic adlaborans, vt modis
omnibus honorentur, ita vt Dauidi dicere li-

cuertit: Nihil honorati sum amici tui Deus. Exor-
ditur igitur expendeus puritatem Henoch, que
tanta fuisse creditur, vt cum carnis sue morta-
lis pondus minime perturbaret, quo minus in
corpore & anima transferretur in paradysum.
Eminentem trutinat Noè sanitatem: cum om-
nim totus esset mundi caro peccatis corrupta,
suauissimus virtutum eius odor cor Dei sedauit
isa commotum. Progreditur fidem vitæ exal-
tans amici sui fidelissimi Abraham, heroicam fi-
lij eius Isaac obedientiam, prærogatas Iacob
omnino singulares, qui velut vinea luit ex quo,
velut palmæ dædetim, pullularunt Patriar-
chæ, quos Deus vt vineæ sue præpagines ele-
git. Deinde Moysen prædicat, atque de illo: Di-
lectus Deo & hominibus Moyses, cuius memoria in
bene ditione est, &c. Dualque in eo mirificè ee-
leb: ac virtutes, quæ cæteris palmam eripuerunt: laudantur
quarum intuitu conditio eius excellens fuit, & fides &
ob illa elegit eum Dominus inter omnes in lenitas.
Principem autemque populi sui Israelis, nimi-
rum fidelitas, benignaque mansuetudo: In fide
& lenitate ipsius, sanctum fecit illum, & elegit eum
ex omni carne. Illæ fuerunt duæ præclarissimæ
columnæ, super quas suum ceteris firmavitque
principatum.

Huc spectat, vt opinor illud quod ipse Deus
duobus illis germanis Moysi dixit Aaroni &
Marix, cum enim ambo fuissent de Moysen ma-
le locuti, Deus ipse causam ad suum reuocauit
tribunal, & Mariam lepra respexit scelerissima,
Aaronem autem danius increpauit, dicens: No-
stisne vos de quo murmuretis? Nostisne quis sit
frater vester Moyses? Primo: omnium est fide-
lissimus seruis, quem habeo in toto terræ reg-
norumque meorum Domino. In omni d. mo. m. a. Num. 12. 7.
fidelissimus. Secundo: vir est, quo mundus non
habuit viditque mitiorem. Erat Moyses vir mitis-
simus super omnes homines, qui morabantur in ter-
ra. Erat autem in ipso mansuetudo, virtus, quia
blandus non erat quasi effeminatus, seu elum-
bus, seu meculosis. Erat vir. Vir adeo robustus,
vt unico verbo quempiam occideret, sicut Æ-
gyptium interfecit, verbis illum terrefaciendo.
Duas has in ministerio suo virtutes ostendat: fi-
delis erat Deo cuius vices gerebat, & blandus
hominibus.

XIV. Fides ad
Deum
prior est.

Vetuntamen attende quòd primum locum
fides ad Deum inconcussa tenuerit: illius enim
ptima fuit sollicitudo, vt Dei bonorem strenue
propugnaret, ac nefarios qui illum laederent mi-
nimè toleraret. Vnde cum peccatum illud ad-
uertit à populo contra Dominum suum com-
missum,

Eccli. 45. 7

In Moysen
laudantur
quarum
intuitu
conditio
eius
excellens
fuit, & fides &
ob illa
elegit eum
Dominus
inter omnes
in lenitas.

13

Num. 12. 7

Num. 21. 7

XIV.

Fides ad
Deum
prior est.

Exod. 32.
227.

missum, ipse gladium arripuit, & omnibus qui stabant à parte sua, præcepit ut suos quoque caperent, & omnes occiderent quotquot inessent Deo refractarios, nec patribus, matribus, amicis, fratribusque parcerent. Cum diuino iam satisfactum est honori, punitique eiusdem profanatores, etiam præferat monstretque mansuetudinem punitis, erga afflictos, procuraretque cibum fame deficientibus, licet educatur ille de nubibus, & potum sit arenibus, licet ab ipsis exuberet siliis, petrisque durissimis. Et in proprijs iniurijs perseverandis sit adeo mansuetus ac patiens, ut dum populus emneonatur lapidare sediciosus ad Dei tabernaculum recusat pro lapidantibus intercessurus, demde cernens non semel sed sepius Deum gladio armatum districto quo populum interficiat, illum amplexus sic orret: Domine, si seror tuus in illos defauit, en primum me sisto trucidandum, en ego, quem ante omnes gladius ire tue ferat.

Prodit in pulpitem Apostolus Paulus & ait: Hæc aduerte, Moyseque nota fidelitatem, quæ talis in eo commendatur, qualem in fidelissimo seruo conuenit inueniri; qui hoc primum fatigat, ut honorem Domini sui incolumem defendat, eiusque se feroc opponat irrisoribus qualem, obsecro, censere esse debuisset Christi fidelitatem, qui uerus seruus non erat Domino suo, sed uerus Patri suo naturali filius? Et Moyses quidem fidelis erat in tota domo Dei tanquam famulus, &c. Christus uero tanquam filius in domo sua: qui filius futurus erat Patri suo fidelissimus, domum eius ingrediens, & aduertens quod Patris honorem pedibus protereret, & in facie illum contemnerent, hoc egit; sumpto flagello, templi cecidit profanatores, eoque uerberibus exturbauit, dicendo, Auferite ista hinc, & nolite facere domum Patris in domum negotiantium. Hoc incumbere faciendum iudicibus ac principibus, qui se filios Dei per gratiam esse gloriantur, attenduntque Deum ut patrem suum, de quibus postmodum.

§ 5. Inuenit in templo, &c. Magnum piculum, eius qui Deum in domo sua irritat, tendit laqueos in Masphat, & retia in Thabor, ipsi Samijs scelsior.

Tract. 10.
in Ioann.

Pures rationes facti huius Domini nostri superaddunt SS. PP. Primam indicat D. Aug. quia Christus ad motum adeo insolitum agebatur: uidelicet, quia tacebat illum, uidere in

domo sua tantas committi contra Deum iniurias. Inuenit in Templo. Illa autem Zelum excitauit: Zelus Domus tue, Ane ergo mille erant in Hierusalem requirit? redundabat illis, & longe grauiora specie erant ea, quæ in populo illo fiebant: homicidia, adulteria, latrocinia, prodiciones. Ut quid igitur tam indignè fert, quæ hic scelera committuntur? quia suprema sunt, & quæ maxime possunt illi displicere, quantum ad particularem circumstantiam. Hæc una uero dignitate honorabili maxima potest inferri ignominia, si in propria domo ab alio eam accipiat. Apud quaslibet nationes, propria cuiusque domus locus est asyli atque tutissimus. Qui timent, ne hic aut illic, aut alibi sibi sit inferenda calumnia hoc agit, in domum suam se recipit. Si eo contenderent maleuoli illum offensusi, hæc summa diceretur iniuria, & ut talis per legum sancita prohibetur: unde crimen est capitale hospitij lasio ut ais (a) Sermonem habuit admirabilem Dominus cum propheta Zacharia. Dabo tibi rationem, ô propheta mi, cur me subtraxerim, & in domum meam secesserim: quia iniuriam mihi non tolerandam irrogarunt. Si quidem & anima mea contracta est in eu, quia anima mea uniuersa in me. Pulcherrimus loquendi modus, ex eo sumptus, quod tibi aliquando contingit. Amicum habes; qui tibi fidem & amicitiam addixit: illi præstas beneficium, & ille tibi, nullus inter vos locus discernitur, ambo pariter ambulatis comeditis, recreatis, & aliquando pariter in eodem lecto dormitis. Porro post pusillum, intellegis, quod incipiat à federe resiliire, uerbo suo non stare, quod petens maleque tibi respondeat, nec sincere tecum ambulet, non candido agat animo, tuisque cum hostibus conueniat: hoc autem agis, subducis te ab illo, secedis in domum tuam, atque, si quid ueluerit, in domo tua inueniet. Domine, quæ de causa, de eius te subtraxisti societate, cur in domum secessisti ab eo, cum quo per forum, per plateas, per campos, domique turque uersa ans? quia iudicis amicitie mihi uolauit.

Deus cum primum amicitie foedera cum hoc suo populo sancit, domum non habebat applicatam, quamuis enim in illa foederis arca tuo similiteret, porro hæc certum fixumque non habebat tudinis locum, unde nunc eo nunc illo transferebatur, cum illis per desertam gradiēbatur, cum illis ledanem transiuit, cum illis terram intravit promissionis: quando bella flagrabant ibi Deus in arca sua incedebat, quando se negotia offerrebant particulari, similiter faciebat. Factum cum populo

I. Circumstantia domus proprie sceleris aggruat.

(a) Quæbrantibus de albergue.

Zach. 11. 8.

II. Similitudo.

HI.